

7. Ratkó J. Összes művei I / József Ratkó ; szerk. Babosi László. – Miskolc : FelsőMagyarország Kiadó, 2000.
8. Ratkó J. Összes művei I. Versek / József Ratkó ; szerk. Babosi László. – 2., bővített kiadás. – Budapest : Kairosz Kiadó, 2003.
9. Ratkó J. Viszockij-fordítások / József Ratkó // Magyar Ifjúság. – 1988. – Jan. 22. 4. szám. – С. 25–27.
10. Török E. Orosz irodalom a XIX. Században / Endre Török. – Budapest : Gondolat, 1970.
11. Viczai P. Emlékkönyv Vlagyimir Szemjonovics Viszockijnak / Viczai Péter. – Budapest : Orosz Kulturális Központ, 2000.
12. Viszockij V. Tilalmakat szegve. Vlagyimir Viszockij versei és dalai / V. Viszockij ; Viczai Péter (szerk.). – Budapest : HANGA és Új Mandátum Kiadók, 2003.
13. Кибрик А. А. Анализ дискурса в когнитивной перспективе [Электронный ресурс] / А. А. Кибрик. – М. : Институт языкознания РАН, 2003. – Режим доступа: http://iling-ran.ru/kibrik/DA_cognitive_perspective@Diss_2003.pdf (2015-11-03).
14. Комаров В. Моя свеча поэту / В. Комаров. – Абакан : Фирма «Март», 2003. – 201 с.
15. Попова З. Д. Введение в когнитивную лингвистику / З. Д. Попова, И. А. Стернин, В. И. Карасик и др. ; отв. ред. М. В. Пименова. – Кемерово : ИПК «Графика», 2004. – 210 с.
16. Попова З. Д. Когнитивная лингвистика / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М. : АСТ: Восток – Запад, 2007. – 314 с.
17. Чехов А. П. Избранные произведения в трех томах / А. П. Чехов. – Т. 3. – М. : Художественная литература, 1967. – 555 с.
18. Чудаков А. П. Поэтика Чехова / А. П. Чудаков. – М. : Наука, 1971. – 290 с.
19. Щерба Л. В. Опыты лингвистического толкования стихотворений. II. «Сосна» Лермонтова в сравнении с ее немецким прототипом / Л. В. Щерба // Щерба Л. В. Избранные работы по русскому языку. – М. : Гос. учеб.-пед. изд-во М-ва просвещения РСФСР, 1957. – С. 97–109.

Стаття надійшла 02.09.2015 року

УДК 811.161.2'373.612.2

*Інна Коломієць
(Умань, Україна)*

МЕТАФОРИЧНА ОБРАЗНІСТЬ ПОВІСТІ І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО «КАЙДАШЕВА СІМ'Я»: ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті проаналізовано поняття «метафора» та осмислено її природу в термінологічних сенсах: метафора в контексті мислення й у площині мови (художнього слова). Відтак, у сучасному розумінні метафора постає не як просте перенесення за подібністю, а як складна багатofункціональна дискурсивна категорія з тенденцією до відокремлення в самостійний науково-міждисциплінарний термін.

Функціональні особливості метафоричних фігур у мові художньої прози І. Нечуя-Левицького з'ясовано на матеріалі повісті «Кайдашева сім'я». Зображально-виражальний потенціал метафорики художньої прози І. Нечуя-Левицького засвідчує особливості мовної картини світу письменника, відображає його власний світогляд, соціальні стереотипи, а також безпосередній зв'язок із сюжетом твору. Метафори як характерні ознаки

художньої прози І. Нечуя-Левицького ілюструють її концептуальні засади, відображають особливості мовомислення письменника, а також є результатом реалізації певної стилістично-стильової настанови митця слова, зокрема створення соціально-побутової повісті, у центрі якої перебувають природа, суспільство та окремо людина з її настроями, думками, переживаннями.

Ключові слова: ідіостиль письменника, концепт, метафора, метафорична образність.

Коломиец І. Метафорическая образность повести И. Нечуй-Левицкого «Кайдашева семья»: лингвостилистический аспект исследования.

В статье рассматривается понятие метафоры и осмысливается ее природа в терминологических смыслах: метафора в контексте мышления и в плоскости языка (художественного слова). Изобразительно-выразительный потенциал метафоры художественной прозы И. Нечуй-Левицкого свидетельствует об особенностях языковой картины мира писателя, отражает его собственное мировоззрение, социальные стереотипы, а также о непосредственной связи с сюжетом произведения. Метафоры как характерные признаки художественной прозы И. Нечуй-Левицкого иллюстрируют ее концептуальные основы, отражающие особенности языкомышления писателя, а также являются результатом реализации определенной стилистически-стилевой установки художника слова, в частности создание социально-бытовой повести, в центре которой находятся природа, общество и отдельно человек с его настроениями, мыслями, переживаниями.

Ключевые слова: идиостиль писателя, концепт, метафора, метафорическая образность.

Kolomiyets I. Metaphorical imagery novel by I. Nechuy-Levitsky «Kaydasheva family»: linguostylistic aspect of research.

In the article is considered the concept of metaphor and is interpreted its nature in the terminological senses: metaphor in the context of thinking and in the language plane (artistic expression). Thus, in the modern sense metaphor appears not as a mere transfer of the similarity, but as a multifunctional complex discursive category with a tendency to separation into an independent interdisciplinary scientific term.

Functional features of metaphorical figures in fiction language by I. Nechuy-Levitsky is investigated on the material of the story «Kaydasheva family». Figurative and expression metaphorical potential of fiction by I. Nechuy-Levitsky shows features of language picture of the writer's world, reflects his own ideology, social stereotypes, also a direct connection with the plot of story. Metaphors as a characteristic feature of fiction by I. Nechuy-Levitsky illustrate its conceptual principles, reflect the peculiarities of the writer's thought, and also is the result of the realization of artist's stylistic instruction, in particular creation of social stories, in the heart of which are nature, society and a man with its moods, thoughts, feelings.

Keywords: writer's idiosyncrasy, concept, metaphor, metaphorical imagery.

Метафора як композиційно-мовленнєвий компонент художнього твору посідає особливе місце серед великої кількості явищ мовної образності. Її суть полягає в уподібненні та перейменуванні явищ, у перенесенні ознак одного предмета (явища, дії тощо) на інший на основі схожості чи контрастності. Метафору традиційно вважають природним та універсальним виявом мови й мислення, пов'язаним із психологічною здатністю людини узагальнювати. Через цей троп людина відображає світ, використовуючи образи, взяті зі своєї діяльності, загальноісторичного та індивідуального досвіду.

Метафора постає предметом вивчення різних галузей знань: літературознавства, лінгвістики, риторики, філософії, психології тощо. Дослідженням метафори в лінгвістичному аспекті займалися І. Білодід, Т. Вознюк, В. Дятчук, Л. Пустовіт, В. Кононенко, Л. Мацько, О. Тараненко, Р. Харчук та інші науковці.

Посилена увага дослідників до метафори пояснюється тим, що вона, як зазначає В. Маслова, пронизує мову, культуру, науку, життя [7, с. 88]. Онтологічно пов'язана з людиною і мовою, метафора відображає взаємозв'язок мислення з особливостями мовної реалізації та є продуктивним елементом розвитку і збагачення мови. На це вказував ще О. Потебня, називаючи метафоризацію законом, який забезпечує історичний розвиток мови, його семантичний рух [6, с. 48]. Особливої актуальності проблема метафори набуває тепер, коли відбувається зміна наукової парадигми гуманітарного знання і на місце статичної системно-структурної приходить антропоцентрична, функціональна система уявлень, коли дослідницький інтерес лінгвістів переміщується з іманентної структури мови на особливості її використання.

На шляху реалізації лінгвостилістичного підходу до вивчення мови і стилю письменника нас цікавить передусім образна метафора, яку майстерно використав у творах І. Нечуй-Левицький. Проте й аналіз різнопланових мовознавчих праць, дотичних до вивчення творчості І. Нечуя-Левицького, свідчить про відсутність цілісного дослідження функціонування метафори в його творах.

Необхідність поглибленого вивчення ідіостилю письменника шляхом аналізу метафоричної образності зумовлена тим, що метафори як характерні ознаки художньої прози І. Нечуя-Левицького ілюструють її концептуальні засади, відображають особливості, з одного боку, мовомислення письменника, а з іншого – є результатом реалізації певної стилістично-стильової настанови автора, зокрема створення соціально-побутової повісті, у центрі якої перебувають природа, суспільство та окремо людина з її настроями, думками, переживаннями.

Простежимо специфіку метафоричної образності крізь призму особливостей творчої манери І. Нечуя-Левицького на матеріалі повісті «Кайдашева сім'я». З'ясуванню функціональних можливостей метафоричних фігур передувало визначення поняття метафори та її природи шляхом аналізу науково-лінгвістичної літератури.

Сучасна філологічна наука має чималий досвід в осмисленні питань про природу метафори, її породження та особливості генези, семантичну структуру і граматичну організацію. Науковці розглядають це поняття по-різному.

У своїх дослідженнях В. Дятчук і Л. Пустовіт подають таке тлумачення терміна: «Метафора, становлячи єдність, нерозривність загального і конкретного в лексичному значенні слів, охоплених процесом перенесення ознак, є *результатом активної пізнавальної діяльності людини*. З одного боку, у метафорі узагальнюються певні ознаки, що переносяться з одного предмета на інший. З іншого боку, метафора – приховане, внутрішнє порівняння, яке відрізняється конкретно чуттєвим змістом» [4, с. 56]. Саме це визначення було

обрано нами за робоче, адже в останні десятиліття в науці домінує уявлення про метафору як про процес, що відбувається насамперед у мисленні, а вже потім розцінюється як мовне явище.

Усе більше філософів та лінгвістів почали вбачати в метафорі концепт, що закладений у поняттєвій системі людини і який структурує її сприйняття, мислення і діяльність. Ключовим моментом переосмислення сутності метафори став вихід у світ 1980 р. книги «Метафори, якими ми живемо» Дж. Лакоффа і М. Джонсона. Якщо у класичній риторичній метафорі виконувала передусім образотворчу роль і кваліфікувалася як результат заміни слів або результат контекстуальних зсувів, тобто як субституція (традиційна теорія метафори), то нові теорії наділяють її функцією поняттєво-інтелектуальною. На сучасному етапі термін «метафора» – це вже далеко не просте перенесення за подібністю чи аналогією, а складна багатофункціональна дискурсивна категорія з тенденцією до відокремлення як самостійний науково-міждисциплінарний термін.

Узагальнивши різні наукові погляди, метафору можна розглядати:

- як один із головних шляхів утворення переносного значення, зміни значень мовних одиниць (семасіологічний підхід);
- як один із загальних принципів номінації: при мовному відображенні кроків пізнання та етапів практичного освоєння людиною навколишньої дійсності (ономасіологічний підхід);
- як один із тропів (поетико-стилістичний підхід);
- як когнітивний процес, спосіб світобачення, як спосіб моделювання світу і творення його мовної картини світу (лінгвофілософський та етнолінгвістичний підходи).

Особливу роль у творі І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» відіграють метафори, адже вони, порівняно з іншими словами, яскравіше, оригінальніше розкривають якусь рису, характерну ознаку явища або предмета. Метафора – це вияв тонкої спостережливості автора і його вміння розкривати ті зв'язки та аналогії, що існують у дійсності між різними явищами – матеріальними і духовними; це найпоширеніше образне використання мовних одиниць [3, с. 359].

Метафоричне мовлення письменника відображає своєрідність особливостей його таланту: автор, застосовуючи вказаний троп, майстерно змальовує портрети персонажів, передає їхні настрої, характери, при цьому паралельно розкриває легкий колоритний обрис звичаїв, ліричні пейзажі.

Герої повісті – колишні кріпаки. Тяжка праця на панщині наклала на Омелька свої відбитки: *Він був добрий стельмах ... і заробляв добрі гроші, але ніяк не міг вдержати їх у руках. Гроші втікали до шинкаря. Панищина поклала на Кайдашеві свій на печаток* (КС, с. 245). Отже, опис Кайдаша свідчить про нелегке життя за часів кріпацтва. Іншою постає перед нами Кайдашиха, яка ще з молодих років служила в багатіїв, де перейняла їхні звички, риси характеру та поведінки (наприклад, улесливість, вихваляння): *На цілому світі нема таких слухняних дітей, як мої сизопері орли!.. Що вже що, а на старість прикриють мене орлиними крилами* (КС, с. 260–261), що згодом

випливає у приховане бажання самій побувати в панській ролі. *До природної звичайності української селянки в неї пристало щось вже дуже солодке, аж нудне. Але як тільки вона трохи сердилась, з неї спадала та солодка луска, і вона лаялась і кричала на весь рот* (КС, с. 243–244) – із цих рядків повісті бачимо, що для досягнення прихованої мрії Маруся скористалася прийомом маски, тому її «панство» вдаване.

Автор не шкодує художніх фарб, щоб змалювати богомільну сім'ю та селянські звичаї (Кайдаші щонеділі ходять до церкви, вірять у Бога, не працюють у свята, постяться): *Це ж мене покарала свята неділя. І нащо було сьогодні їхати по снопи?* (КС, с. 254), – у розпачі крикнув Омелько, коли в неділю віз перекинувся з «каторжного горбика»; *Страшний сон перелякав його. Йому все здавалось, що його карає свята п'ятниця за те, що він не додержував посту в п'ятницю* (КС, с. 269), – неспокій охопив Кайдаша за те, що ввечері заглянув у чарку.

Стан духовної роз'єднаності (після одруження синів) – ось те лихо, що кожен день отрує українську родину, яка впродовж віків була оповита високою духовністю і мораллю. Кожен із героїв при цьому відчувається морально знищеним. *Неповага од сина й сором перед своїми дітьми, і гнів, і злість – все злилось до купи в його душі, запекло його в грудях так, що йому здавалося, ніби Карпо вбив його на смерть* (КС, с. 280–281) – ось переживання батька, якого син побив за мотовило.

Глибокий знавець селянського життя і побуту, селянської психології, І. Нечуй-Левицький розумів, що про народ треба писати без будь-яких прикрас, тому в «Кайдашевій сім'ї» на перший план виступають розмовні елементи: діалоги та описи побутових ситуацій, завдяки яким автор прагне надати мові свого твору розмовного забарвлення. Вони яскраво демонструють повсякденний плін життя родини Кайдашів, що розгортається в найрізноманітніших побутових виявах, часто окреслених у метафоричному плані, наприклад у «пересипаних перцем» стосунках між свекрухою й невістками: *Лихо в хаті тільки затихло й притайлось, неначе гадина зимою. Весняне тепло кинули на ту гадину перше молодиці* (КС, с. 274); *Кайдашиха привітала старшу невістку перше солодкими медовими словами, а потім уже дала їй покуштувати полину. З Мелашкою вона обійшлась інакше: вона одразу почастувала їй полином* (КС, с. 307), між батьком і синами: *Ти, Карпе, ніколи не вдержиш язика! Все допікаєш мені гіркими словами ...* (КС, с. 241). Завдяки метафоризації вихоплених із життя діалогів повість у багатьох місцях читається як драматично напружений твір, що є особливістю індивідуального стилю письменника: *«Ти б лучче свою жінку трохи приборкав, щоб не так високо літала, – сказав батько» – «Хіба моя жінка курка, щоб я їй крила обборкав, – сказав Карпо» ... – «То ти через свою дурну жінку будеш мені таке цвікати в вічі? Чого ти, бісова дочко, гризеши з матір'ю?»* – крикнув старий Кайдаш ... (КС, с. 278–279). Тієї гостроти в ході сімейних сутичок додають описи «поведінки» речей. Автор змальовує їхні переживання й відчуття: *Мотря ... вскочила в Лаврінову хату, вхопила кочергу та й свиснула нею по купі горшків, що сохли на лаві. Горшки застогнали ...* (КС, с. 355), застосовуючи

прийом антропоморфізації, що ґрунтується на наділенні неживих предметів якостями живих істот.

Не обходиться у творі й без одухотворення природи. Це вона вносить радісні моменти в життя Кайдашенків: *А зимнє сонце глянуло весело в вікно й заграло рожевим світом на білому комині, на білій грубі й намалювало долі чотири шибки з чорними рамами ...* (КС, с. 271). При цьому в автора часто природа і людина перебувають в одному настрої: *Сумний зимній вечір заглянув через вікна в хату. Густі діди стали по кутках і навели, як бліда та сумна смерть, покій на розгнівану сім'ю. Молодиці замовкли та тільки важко зітхали. На лаві сидів старий Кайдаш, сидів мовчки й собі важко зітхав ... На його широкому блідому лобі, на його спущених віках лежала глибока, важка туга, лежав сором, перемішаний з жалем* (КС, с. 281).

Художній образ людини в досліджуваній прозі – це зліпок із психологічного сприймання, емоційна, почуттєва пам'ять, зафіксована у слові. *В лиці, в очах було розлите щось гостре, палке, гаряче, було видно розум з завзяттям і трохи зі злістю* (КС, с. 249) – такою постає на початку твору перед нами Мотря Довбишівна. У цьому переосмисленні образ, що лежить в основі метафори, набуває функції внутрішньої форми із властивими їй асоціаціями, що відкривають широкі можливості інтерпретації позначуваного [5, с. 114].

Особливістю метафорики в повісті «Кайдашева сім'я» є використання І. Нечуєм-Левицьким у складі метафор одних і тих же ключових слів. Так, у творі часто засвідчено метафори зі словом *серце* (11 разів) та похідним від нього *серденько* (11 разів). Авторське осмислення цих слів дає широкий спектр метафоричних значень, різних уособлень. У метафоричному образі серця як вмістища почуттів, настроїв, переживань, а відтак і самої душі, автор зображує саму ментальність українців із властивими їй рисами підвищеної чутливості, емоційності, меланхолійності: *Спасибі тобі, моє серце кохане, що ти нас вітаєш, – промовила Кайдашиха до Мотрі, і знову на її уста прилинув осміх, а з словами неначе полилась потоки з уст* (КС, с. 258); *Її серце пом'якшало, і вона дуже жалкувала за тим, що недобре обходила з своєю невісткою* (КС, с. 330).

Слово-поняття *серденько* характеризується підвищеною позитивною оцінною конотацією і помітним нашаруванням пестливості; письменник використовує його переважно у складі метафоризованих звертань на позначення доброзичливого ставлення героїв до рідних, знайомих: *Карне! Йди, серденько, полуднувать* (КС, с. 244); *Як вас, свахо, бог милує? Чи живі, чи здорові, моє серденько?* (КС, с. 257); *Не дуже дави ножем, моє серденько любе, то горщик не буде скавучать, наче собака, що зав'язла в тину* (КС, с. 263). Отже, метафора в повісті І. Нечуя-Левицького виконує дві основні функції: номінативно-пізнавальну та експресивно-стилістичну. Письменник застосовує метафору не тільки для створення яскравих мовних образів-знаків, а як надійний засіб увиразнення художньої дійсності. Завдяки цьому тропу читач має можливість глибше проникнути в таїни світу героїв «Кайдашевої сім'ї». Кожна метафора твору постає чутливим інструментом особливого пізнання явищ, предметів, вдалим засобом посилення мовленнєвої образності: *Над лісом*

розлився дивний спокій, а дзвін гув та дрижав над шпильями, тричі одбиваючи свій звук. Кайдаш сидів, мов дерев'яний, і на його лиці розливався якийсь смуток та жаль (КС, с. 244).

Убачаємо за необхідне узагальнити особливості ідіостилю письменника на основі аналізу метафор за тематичною належністю об'єкта образних асоціацій. Серед метафоричних словосполучень, зафіксованих у «Кайдашевій сім'ї», виокремлюємо три когнітивних типи, що охоплюють основні моделі людського світосприйняття, а саме: 1) метафори на позначення «астральної» моделі світу (*Це моя смерть іде за мною, коли вже до мене приходив небіжчик батько* (КС, с. 342); *Несподіване горе впало на неї, неначе камінь з неба* (КС, с. 330)) та часових понять (*Золоте літо несло за собою нелад між Кайдашенками* (КС, с. 371)); 2) метафори на позначення «земної» моделі світу, що охоплюють концептосферу «природи», включаючи назви небесних тіл (*Веселе сонце грало маревом над вербами ...* (КС, с. 288); *... висів повний місяць на небі* (КС, с. 343)), рослин (*Куна грибів заворушилась ...* (КС, с. 343)), земельних ділянок і місцевостей (*Ота мені каторжна гора потрощила не одного воза* (КС, с. 245); *Дорога в село йшла коло самого Кайдашевого городу* (КС, с. 245)), явищ природи (*Кайдашиха обернулась, глянула на вогнене море в челюстях, вихопила з печі ринку і накрила її ганчіркою* (КС, с. 286)); 3) метафори концептосфери «людина». Це метафори на позначення власне людини (*Всі поснули в хаті, тільки Карпо довго не спав і все неначе бачив під зеленою яблунею свою мрію в червоних кісниках на голові та в червоному намисті з дукачем* (КС, с. 248)), її зовнішності, інтелекту (*Мотря підвела на будушу свекруху гострі очі й постерегла ту патоку своїм пронизуватим розумом* (КС, с. 258)), емоцій (*Кайдаш сидів, мов дерев'яний, і на його лиці розливався якийсь смуток та жаль* (КС, с. 244–245)), побутової сфери (*Горищик завищав під ножем, наче цуценя* (КС, с. 262)) та ін.

Як доводить аналіз, найбільш розгалуженими виявилася група метафор концептосфери «людина» (66,2 %) та метафори на позначення «земної» моделі світу (25,7 %). Домінуючі тематичні групи метафор у соціально-побутовій повісті «Кайдашева сім'я» засвідчують особливості мовної картини світу письменника, відображають його власний світогляд, соціальні стереотипи, а також безпосередній зв'язок із сюжетом повісті.

Метафорична система мовних засобів у творі письменника – надзвичайно багатогранне явище, яке органічно вплітається в індивідуально-художнє мислення письменника, розкриваючи особливості світосприйняття і творчу індивідуальність митця. Перспективу подальших розвідок убачаємо у вивченні синкретичних явищ, до появи яких призводять семантичні процеси, що діють паралельно (наприклад, метафора і синекдоха як різновид метонімії) із залученням більшої кількості художніх творів І. Нечуя-Левицького.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

КС – Нечуй-Левицький І. Кайдашева сім'я : [повість] / І. Нечуй-Левицький – К. : Рад. школа, 1990. – 416 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амбіцька А. Архетипи в художньому світі І. Нечуя-Левицького / А. Амбіцька // Дивослово. – 2011. – № 9. – С. 53–57.
2. Вознюк Т. Граматичні групи авторських метафор / Тетяна Вознюк // Дивослово. – 2010. – № 9. – С. 47–50.
3. Дудик П. С. Стилїстика української мови / П. С. Дудик. – К. : Академія, 2005. – 368 с.
4. Дятчук В. В. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови / В. В. Дятчук, Л. О. Пустовіт. – К. : Наук. думка, 1983. – 156 с.
5. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія / В. І. Кононенко. – К. : Вища школа, 2008. – 327 с.
6. Кравець Л. Метафора у лінгвофілософських теоріях ХХ століття / Лариса Кравець // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 6. – С. 42–45.
7. Маслова В. А. Лінгвокультурологія : учеб. пособ. для высш. учеб. заведений / В. А. Маслова. – 2-е изд., стереотип. – М. : «Академия», 2004. – 208 с.
8. Мялковська Л. М. Метафора як елемент художньої комунікації у творах Івана Нечуя-Левицького // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Філологічні науки. Мовознавство. – 2010. – Вип. 2. – С. 89–93.
9. Тараненко О. О. Метафора / О. О. Тараненко // Українська мова : Енциклопедія / [редкол. : В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін.] – 2-ге вид., зі змін. і доп. – К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 334–337.

Стаття надійшла 16.09.2015 року

УДК 81.161.2'27

Зоя Комарова
(Умань, Україна)

**МОВНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА МІСТІ УМАНІ: СПРОБА
ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ**

У статті здійснено порівняльний аналіз результатів дослідження мовної ситуації в місті Умані Черкаської області із результатами всеукраїнського соціологічного опитування в межах міжнародного проекту INTAS «Мовна політика України: антропологічні, лінгвістичні аспекти та подальші перспективи». Проведений аналіз дав змогу виявити специфічні риси мовної ситуації міста на тлі загального соціолінгвістичного мовного середовища в Україні.

Ключові слова: соціолінгвістичні дослідження, мовна ситуація, рідна мова, двомовність (білінгвізм), державний статус мови, престиж мови.

Комарова З. Языковая ситуация в Украине и городе Умани: попытка сравнительного анализа.

В статье осуществлен сравнительный анализ результатов исследования языковой ситуации в городе Умани Черкасской области с результатами всеукраинского социологического опроса в рамках международного проекта INTAS «Языковая политика Украины: антропологические, лингвистические аспекты и дальнейшие перспективы». Проведенный анализ позволил выявить специфические черты языковой ситуации в городе на фоне общей социолингвистической языковой среды в Украине.